

Kl. 8a – język polski – 1-12.03.2021 r.

**Omawianie lektury obowiązkowej
„Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego
+ rozwiązywanie arkusza egzaminacyjnego
dot. tejże powieści.**

Powodzenia! 😊

1.03.2021 r.

**Temat: Czy uważnie czytałem powieść Stefana Żeromskiego
pt. „Syzyfowe prace”? – test ze znajomości treści – KNO.**

Zapraszam na sprawdzian – FORMS 😊

2.03.2021 r.

Temat: W świecie „Syzyfowych prac” – KNO.

Omówienie poprawnych odpowiedzi ze sprawdzianu – FORMS.

SKŁADNIKI ŚWIATA PRZEDSTWIONEGO

geneza – czas i miejsce akcji – sens tytułu – główni bohaterowie – najważniejsze motywy – wątki
– rusefikacja – wyrażenie „syzyfowa praca” – cechy powieści – epika

KSERÓWKA NUMER 1. – ZAPRASZAM

Strony www. przydatne podczas zajęć:

<https://prezi.com/p/sdzmvrysbpxm/syzyfowe-prace-v2/>

<https://epodreczniki.pl/szukaj?query=Syzyfowa+praca>

<https://epodreczniki.pl/a/syzyfowa-praca/D12TfbnLV>

rusyfikacja

rusyfikacja

dopuszczalne w grach (i) ✓

► rusyfikacja

przyjmowanie lub narzucanie kultury rosyjskiej i języka rosyjskiego

rusyfikacja

rusifi' kacsija

Definicje

Ruszczenie

Zrusyfikowanie

narzucanie lub proces przyjmowania języka i kultury rosyjskiej

+2 definicje

Synonimy

ruszczenie

rusyfikowanie · zruszczanie

jęz. kult. polit. narzucanie lub proces przyjmowania języka i kultury rosyjskiej;

Gramatyka

blm;

PRZYPADEK LICZBA POJEDYNCZA

mianownik rusyfikacja

dopełniacz rusyfikacji

celownik rusyfikacji

biernik rusyfikację

narzędnik rusyfikacją

miejscownik rusyfikacji

wołacz rusyfikacjo

---

szyfowa praca

szyfowa praca (język polski) [edytuj]

wymowa:

IPA: [ˈsɨʦiˈfɔva ˈpraʂa], AS: [szyfɔʋa praca], zjawiska fonetyczne: **akc. pob.** [?]i

znaczenia:

fraza rzeczownikowa, rodzaj żeński

(1.1) *przen.* praca bez końca, ciężka, bezskuteczna, bezcelowa, żmudna, niedająca żadnych efektów

odmiana:

(1.1) *związek zgody; zob.* szyfowy, praca

przykłady:

(1.1) *A potem wybuchła rok 1630. I znowu nowe mogiły, wygnania, ofiary i szyfowa praca od początku*^[1].

synonimy:

(1.1) *beczka Danaid, praca Danaid, danaidowy trud, orka na ugorze, walka z wiatrakami; pot. zwracanie kijem Wisły, robota głupiego*

etymologia:

Wyrażenie powstało w związku z mitem greckim o Syzyfie, słynącym ze sprytu założycielu i królu miasta Eryfy, późniejszego Koryntu, który za swe liczne przewinienia, po śmierci, w Tartarze, toczył na szczył góry ciężki głaz, spadający wciąz w dół; *zob. też* Syzyf w Wikipedii.

uwagi:

(1.1) zobacz też: Indeks:Polski - Związki frazeologiczne

tłumaczenia:

- angielski: (1.1) **Sisyphean labours**
- białoruski: (1.1) **ціжэвая праца** **ż**
- czeski: (1.1) Sisyfůvská práce
- duński: (1.1) **sisyfosarbejde** **n**
- niemiecki: (1.1) Sisyphusarbeit **ż**

źródła:

- ↑ W. Reymont, Rok 1794.

3.03.2021 r.

Temat: W Klerykowie – szkoła jakiej nie znamy... - KNO.

KSERÓWKA NUMER 2. – ZAPRASZAM!

4.03.2021 r.

Temat: Marcin Borowicz, Andrzej Radek, Bernard Zygier – przedstawienie postaci – KNO.

KSERÓWKA NUMER 3. – ZAPRASZAM!

5.03 i 8.03.2021 r.

Temat: Praca pisemna dot. *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego – KNO.

PRACE PISEMNE DOT. *SYZYFOWYCH PRAC* STEFANA ŻEROMSKIEGO:

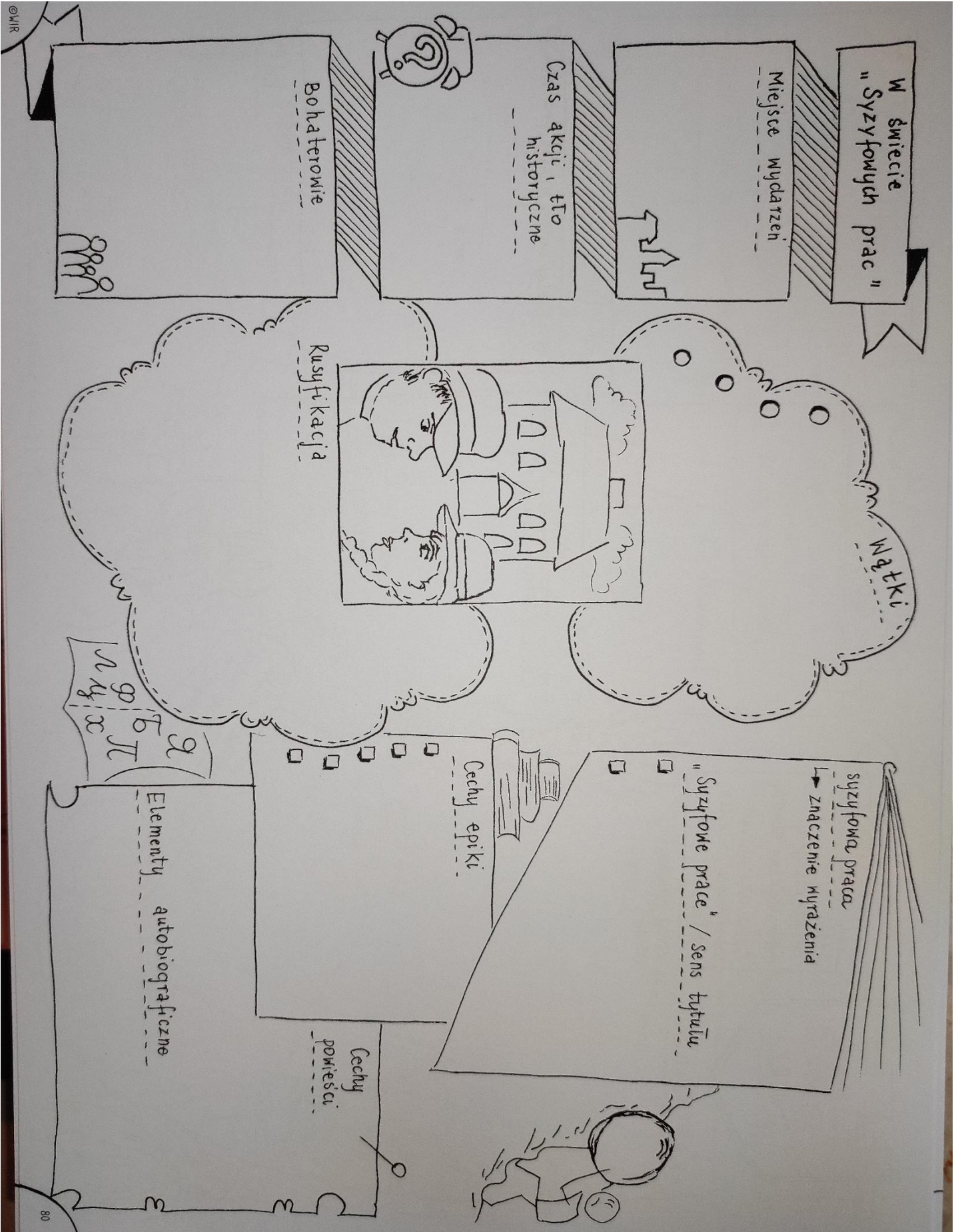
- 1) Odbywa się zjazd absolwentów klerykowskiego gimnazjum, podczas którego Marcin Borowicz spotyka się po latach z dawnymi kolegami z klasy. Napisz **opowiadanie** o tym spotkaniu, W swoim wypracowaniu wykaż, że dobrze znasz *Szyfowe prace* Stefana Żeromskiego.
Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.
- 2) Wyobraź sobie, że przeniosłeś się w czasie i trafiłeś do klerykowskiego gimnazjum. Twoimi kolegami z klasy są Marcin Borowicz, Andrzej Radek i Bernard Zygier. Napisz **opowiadanie** – opisz jeden dzień spędzony w ich towarzystwie.
Twoja praca powinna udowodniać, że doskonale znasz lekturę *Szyfowe prace*.
- 3) Napisz **rozprawkę**, w której ustosunkujesz się do stwierdzenia, że zachowanie tradycji jest gwarantem przetrwania narodu. W swojej pracy odwołaj się do *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego oraz jednego innego tekstu literackiego.
Twoja praca musi liczyć co najmniej 200 słów.
- 4) Wyobraź sobie, że jesteś Marcinem Borowiczem. Napisz **opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych**, którego tematem będzie lekcja języka polskiego z wystąpieniem Bernarda Zygiera. Opisz swoje wrażenia i emocje związane z wewnętrzną przemianą, jaka wtedy w tobie nastąpiła. Wykaż, że dobrze znasz treść lektury *Szyfowe prace* Stefana Żeromskiego.
Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

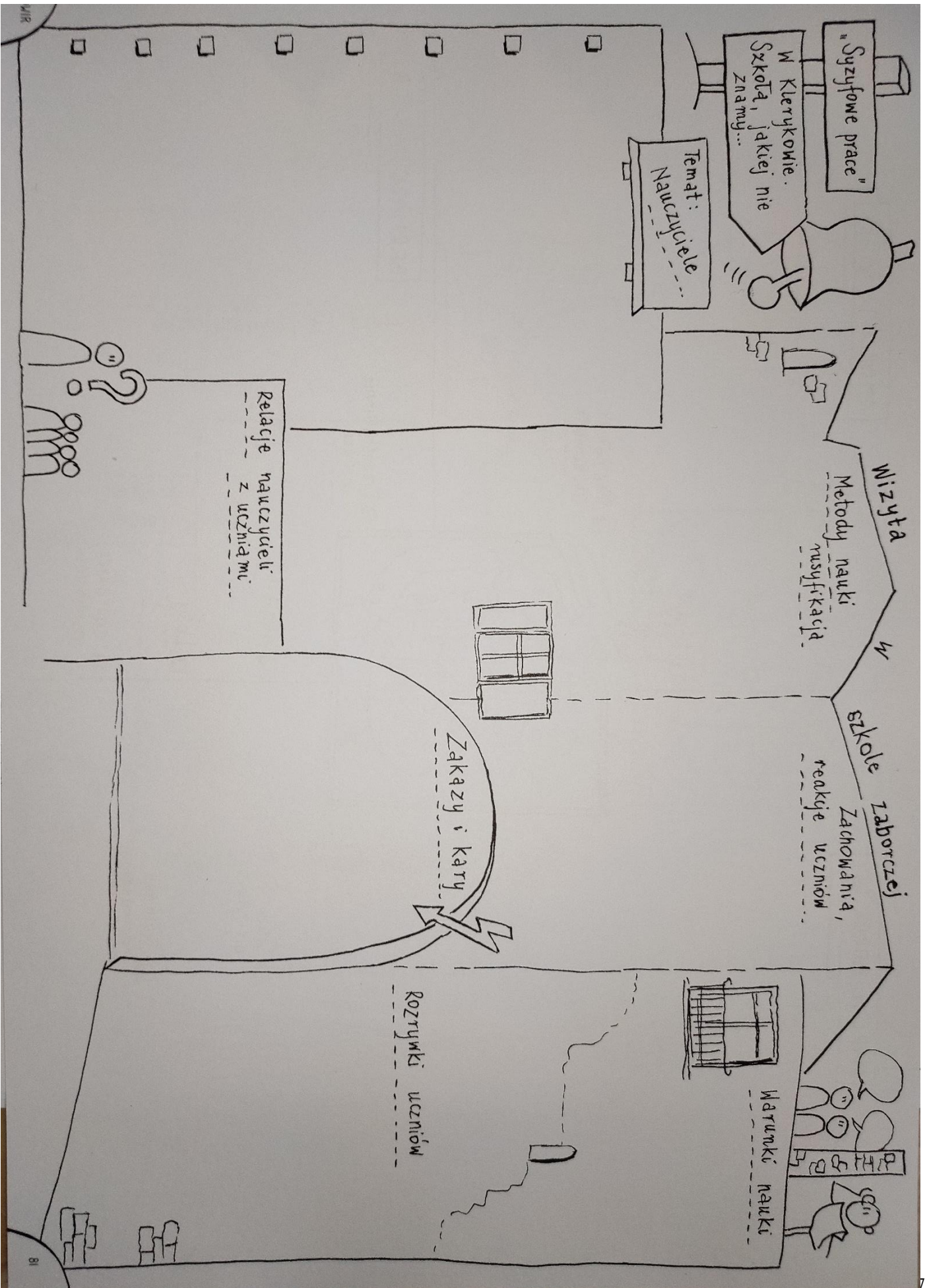
9-12.03.2021 r.

Temat: Rozwiązywanie arkusza egzaminacyjnego dot. *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego – KNO.

utrwalanie lektury obowiązkowej / oswojenie się z arkuszem ósmoklasisty

*** ZESTAW MATERIAŁÓW NIEZBĘDNYCH PODCZAS OMAWIANIA LEKTURY:

MARCIN BOROŃCZ

Przedstawienie postaci

Wygląd

Losy

Charakter osobowości

Przemiana

Pasje poglądy

Stosunek do zabiorcy

ANDRZEJ RADEK

Przedstawienie postaci

Wygląd

Losy

Charakter osobowości

Przedstawienie postaci

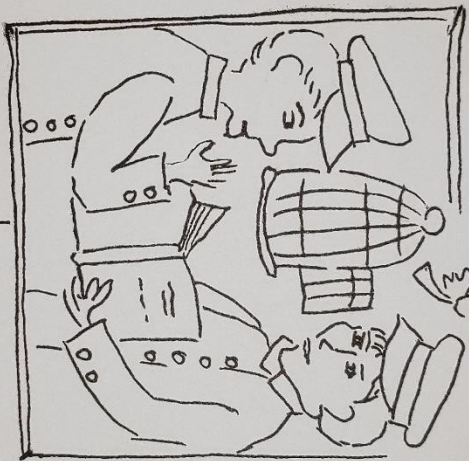
Wygląd

Losy

Charakter osobowości

Stosunek do rodziny

Stosunek do nauki

BERNARD ZYGIER

W ŚWIECIE LITERATURY

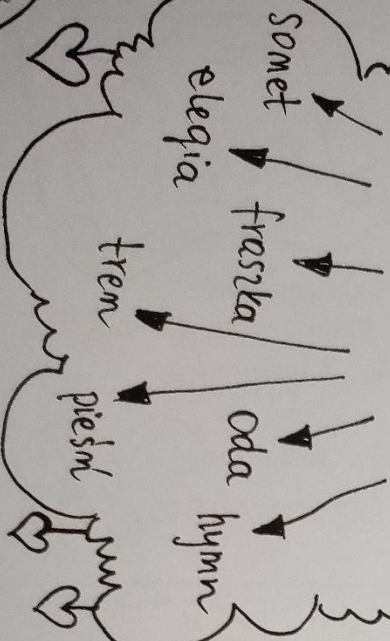
RODZAJE LITERACKIE ROZSZYFROWANE

LIRYKA

- Serca muzyka -

- tu rzadzi podmiot liryczny
- adresat = odbiorca niwersa
- uczucia, emocje, refleksje
- to poezja - wiersze
- wersy, zwrótki, rymy
- środki stylistyczne
- język metaforyczny

GATUNKI LIRYCZNE

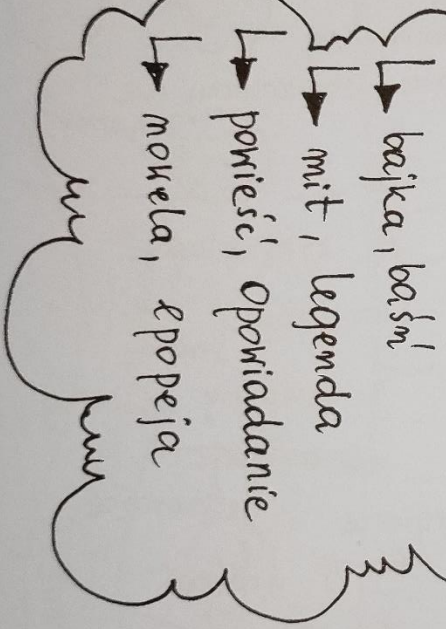

EPIKA

- narrator śmiga -

- opowieść o świecie przedstawionym
- pisana prozą - najczęściej
- wątki, akcja, fabuła
- narracja pierwszoosobowa lub trzecioosobowa

GATUNKI EPICKIE

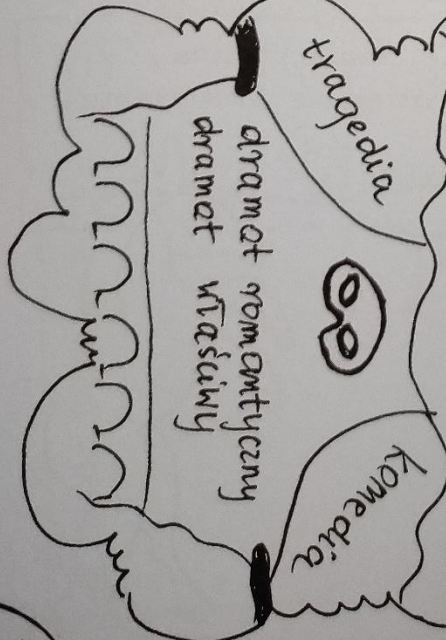

DRAMAT

- aktorzy do gry skory -

- przeznaczony do teatru
- tekst główny i poboczny
- podział na role
- akty, sceny, odłomy
- między bohaterów
- postacie w dialogu
- dialogi i monologi

GATUNKI DRAMATYCZNE

JEDNO Z ZADAŃ EGZAMINACYJNYCH

Ta nauka trwała tak długo, że Marcinek o mało się nie zdrzemnął. Wodził sennymi oczyma po ścianach, z których tu i ówdzie wapno płatkami obleciało, rozpatrywał wiszące obok drzwi wizerunki nosorożców i strusi, wreszcie trzy grube szlaki błota między drzwiami i pierwszą ławką... Było mu duszno w okropnym powietrzu izby i nudziło go stękanie dzieci wydających przed nauczycielem alfabet rosyjski. Jednak mimo nieuwagi i roztargnienia, jakie go ogarnęło, spostrzegł przecież, że i pan Wiechowski nudzi się porządnie. Profesor przerwał egzaminowanie, zeszedł z katedry i rzekł po polsku:

- Teraz sobie zaśpiewamy jedną śliczną pieśń po rusku, nabożną. Będziecie śpiewać po mnie i tak samo jak ja. Dziewuchy cienko, chłopaki grubiej. No... a słuchaj przecie jedno z drugim – uchem, nie brzuchem!

Autor: .....?..... Tytuł:.....?.....

MOTYWY, WĄTKI, TOPOSY

*Stefan Żeromski

Szyzyfowe prace

- ✓ rusyfikacji,
- ✓ dzieciństwa,
- ✓ dobra i zła,
- ✓ szkolnych doświadczeń,
  - ✓ tolerancji,
  - ✓ dojrzewania,
  - ✓ patriotyzmu,
  - ✓ miłości,
- ✓ roli literatury w życiu człowieka.

PRZYKŁADOWY ARKUSZ EGZAMINACYJNY DOT. SYZYFOWYCH PRAC STEFANA ŻEROMSKIEGO

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stefan Żeromski
SYZYFOWE PRACE

– Tak, tak! Kriestoobriadnikow wezwał mię do siebie przed dwoma tygodniami i zapowiedział, żebym sobie kosztów oszczędziła, bo on nam stancji trzymać nie da, niby katoliczkom. Od tego, powiadał, będą specjalne Moskiewki, a następnie jakieś tam internaty. (...)

– Internaty... przednia to jest myśl... – rzekł Somonowicz. – Środek do zaprowadzenia wzorowej karności, należytego rygoru, ale...

– I moskwicyzmu... – rzekł Marcin.

– Co mówisz, filozofie? Moskwicyzmu? Jaki już rezon, a co, a co? – wołał, spoglądając kolejno na panią Przepiórkowską, na jej syna i córkę.

– Ależ tak, moskwicyzmu... – mówił Borowicz niezrażony. – Nie tylko w klasie, ale i w domu będą uczniowie zmuszeni do mówienia ciągle po rosyjsku. Społeczeństwo nie daje nam przecież żadnych środków ratunku...

– Społeczeństwo... fiu... fiu!... Więc cóż niby to społeczeństwo?

– Panie radco, czyż pan rzeczywiście nie współczuje z babcią Przepiórkowską, której nie wiedzieć dlaczego zamykają stancję, choć ją prowadziła uczciwie i doskonale, i tym sposobem niweczą środek utrzymania się? Czyż pan rzeczywiście współczuje z brutalnymi fantazjami karierowiczów gimnazjalnych?

– Wara waćpanu do tego, z czym ja współczuję! – krzyczał stary tupiąc pantoflami. – Z niczym i nikim nie współczuję, skoro mam przed oczyma wołę rządu.

– Tak to rozumiem, to wyraźne! A ja inaczej, ja nie mogę znieść! – wołał Borowicz zapalając się do żywego. (...)

– Acan masz mleko pod nosem i tyle akurat masz prawa mówić o znoszeniu, co... Nie chcę zresztą gadać ci otwarcie! Ze mną się będziesz spierał, com sześćdziesiąt lat temu...

– Ja nie patrzyłem ani na rewolucję, ani na powstanie, ale przecież to nie racja, żebym nie miał prawa czuć ucisku, myśleć o nim i opierać mu się ze wszech sił moich...

– A co, a co, słyszeliście? – krzyknął Somonowicz. – Trzeci dziesiątek lat upływa, to jest nasionko. (...) Ja to przeczuwam, ja to widzę! Tu mi włosy wyrosną, jeżeli ty znowu czego nie zmajstrujesz – wołał podsuwając Borowiczowi do oczu swe zmarszczone ręce – tu mi włosy wyrosną! Ale to sobie waćpan zapisz w głowie, że ja nie chcę tego dożyć, że nie zgodzę się pod żadnym pozorem na to patrzeć i że sobie w twoich oczach, gołowasio, z pistoletu w łeb wypalę! To sobie zapamiętaj!...

– Po cóż znowu pan radca ma sobie w łeb walić? – pytał zmiészany Borowicz. (...)

– Po co mam sobie w łeb walić? Bo mam już dosyć. Nie chcę trzeci raz patrzeć, nie chcę patrzeć, słyszeć, czuć, nie chcę, nie chcę! (...)

– Ależ o co radcy chodzi? – wtrąciła się staruszka.

– O co chodzi? O to chodzi, że nie mam już sił ani przeciwdziałać, ani wstrzymywać, a patrzeć i wszechmocy boskiej po nocach nadaremnie wzywać nie chcę, choćbym miał duszę wydać na potępienie wieczne. Na to wam mogę w tej chwili wykonać przysięgę, że nie chcę patrzeć i nie będę! Wy sobie słuchajcie takiego siewcy, ja wam powtarzam milionset razy, że to jest wróg waszej nacji, oto ten, który tu stoi!

Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace*, Wydawnictwo GREG, 2020.

ZADANIE 1. (0-1)

Wskaż temat, którego nie poruszają rozmówcy w przytoczonym fragmencie *Szyzyfowych prac*.

- A. konieczność zamknięcia stacji przez panią Przepiórkowską
- B. irytacja Marcina narastającą rusefikacją uczniów
- C. ocena moralna uczniów mieszkających na stacjach prowadzonych przez Rosjan
- D. obawy radcy Somonowicza przed powtórzeniem się wydarzeń z jego młodości

ZADANIE 2. (0-1)

Frazeologizm *mieć mleko pod nosem*, którego używa radca Somonowicz w stosunku do Marcina, oznacza:

- A. ubrudzić się jedzeniem.
- B. być niedojrzałym, niedoświadczonym.
- C. mieć małe dzieci.
- D. mieć siwy zarost.

ZADANIE 3. (0-1)

Na podstawie powyższego fragmentu *Szyzyfowych prac* oraz całej lektury zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Marcin popiera prowadzenie stacji dla uczniów przez Rosjan.	P	F
Radcy Somonowicz i Grzebicki są przeciwnikami upowszechnienia się dostępu do nauki dla wszystkich.	P	F

ZADANIE 4. (0-2)

4.1. Napisz imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy cytat.

*Bo dzieło zniszczenia
W dobrej sprawie jest święte, jak dzieło tworzenia:
Bóg wyrzekł słowo stań się, Bóg i zgiń wyrzeczcie!
Kiedy od ludzi wiara i wolność uciecze,
Kiedy ziemię despotyzm i duma szalona
Obleją, jak Moskale redutę Ordona:
Karząc plemię zwycięzców zbrodniami zatrute,
Bóg wysadzi tę ziemię, jak on swą redutę.*

Autor i tytuł: .....

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 1., 2. ORAZ 3. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

4.2. Opisz krótko, jaki związek ma ten utwór z powieścią *Szyzyfowe prace* i jaki wpływ miał na dojrzewanie Marcina Borowicza.

ZADANIE 5. (0-2)

Wskaż dwa przykłady lektur obowiązkowych (innych niż *Szyzyfowe prace*), w których dzieło literackie lub muzyczne miało wpływ na bohaterów lub miało dla nich duże znaczenie symboliczne. Wyjaśnij krótko, co to za dzieło i z jaką sytuacją w lekturze jest związane.

Autor i tytuł lektury: .....

Tytuł opisanego w nim dzieła: .....

Sytuacja w lekturze: .....

Autor i tytuł lektury: .....

Tytuł opisanego w nim dzieła: .....

Sytuacja w lekturze: .....

ZADANIE 6. (0-1)

Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród odpowiedzi A i B oraz C i D.

W zdaniu *Nie chcę zresztą gadać ci otwarcie!* występuje podmiot A B. Można o nim wnioskować na podstawie formy C D.

A. liryczny

B. domyślny

C. czasownika *nie chcę*

D. zaimka *ci*

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 6. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 7. (0-1)

Marcin Borowicz zapisał w notatniku kilka rad dla młodszych kolegów, by pomóc im przeciwstawić się rusyfikacji. Wskaż to zdanie, w którym interpunkcja jest poprawna.

- A. Jeżeli twoi nauczyciele zabraniają czytania jakiejś książki, koniecznie postaraj się do niej dotrzeć – na pewno jest to wartościowa lektura.
- B. Nie wierz wszystkiemu co mówi nauczyciel na lekcji historii Polski.
- C. Nauczyciel, który jest dla ciebie bez powodu bardzo miły, nie jest twoim przyjacielem lecz chce uzyskać na ciebie wpływ i zrobić z ciebie Rosjanina.
- D. Zorientuj się w poglądach kolegów i utrzymuj przyjazne relacje, z tymi których rodziny nie dały się zrusyfikować.

ZADANIE 8. (0-3)

8.1. Opisz własnymi słowami, o czym mówi i czego się obawia radca Somonowicz, twierdząc: *trzeci dziesiątek lat upływa, to jest nasionko. (...) Ja to przeczuwam, ja to widzę! Tu mi włosy wyrosną, jeżeli ty znowu czego nie zmajstrujesz!*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8.2. W jakich innych lekturach spotkałeś się z bohaterami, którzy nie podporządkowali się wrogim Polsce siłom i stanęli do walki – dosłownie lub w przenośni? Wybierz jedną lekturę, podaj jej autora i tytuł oraz opisz krótko, kim były te postacie i w jaki sposób walczyły.

Autor: .....

Tytuł: .....

Opis: .....

.....

.....

.....

KARTE ODPOWIEDZI!

ZADANIE 9. (0-1)

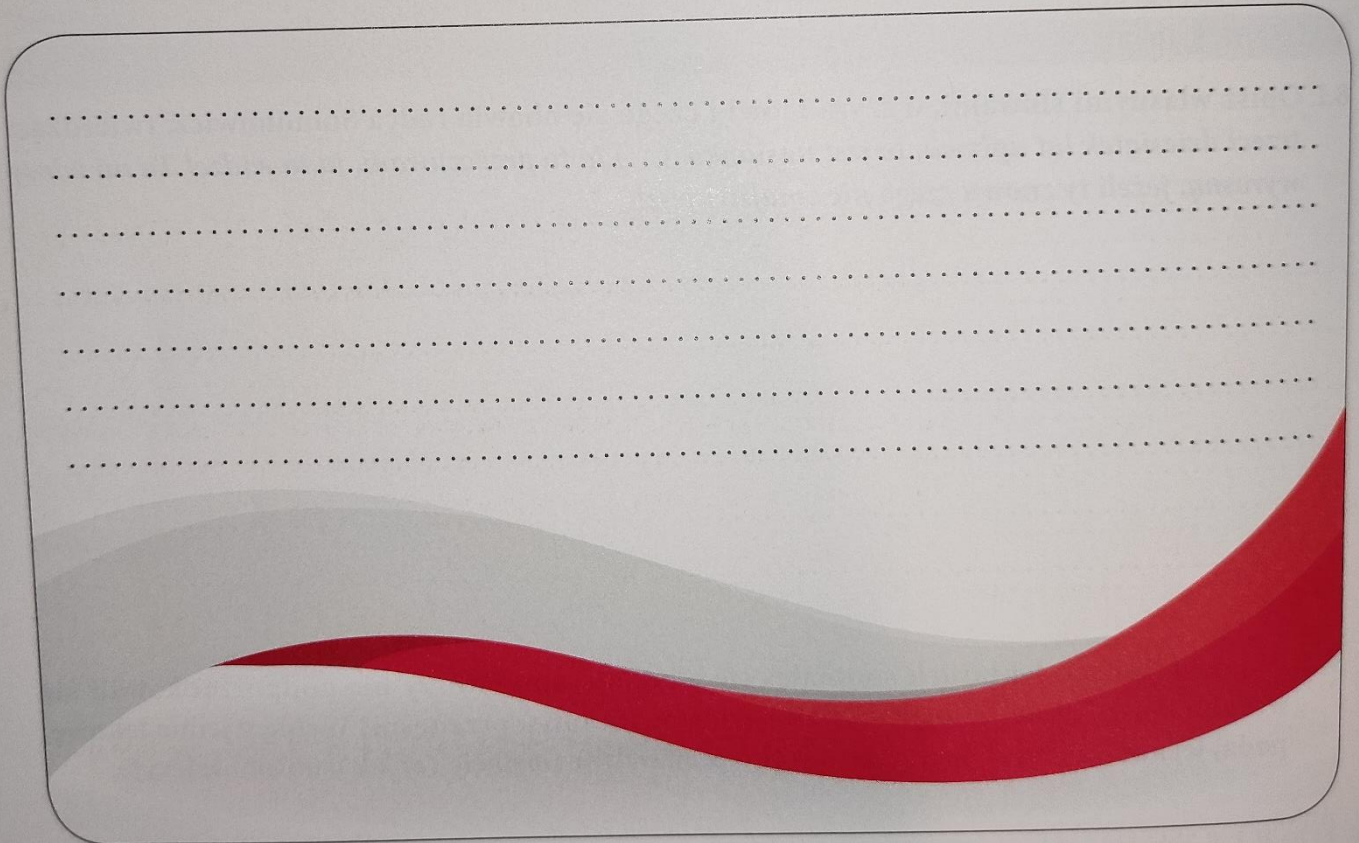
Odwołując się do znajomości całej lektury, zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

Bernard Zygiel recytował na lekcji języka polskiego wiersz <i>Grób Agamemnona</i> Juliusza Słowackiego.	P	F
Andrzej Radek pochodził ze wsi Pajęczyn Dolny.	P	F

ZADANIE 10. (0-3)

Napisz zawiadomienie o wieczorze poezji patriotycznej, który odbędzie się w Twojej szkole.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

ZADANIE 11. (0-1)

Wskaż wśród poniższych wyraz, którego pisownia nie jest uzasadniona tą samą zasadą ortograficzną, co pisownia wyrazu *wróg*.

- A. kózka
- B. grób
- C. podnózek
- D. wróbel

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Patrycja Konarska

TRADYCJA DAWNIEJ I DZIŚ

Tradycja, rozumiana jako treść kultury ważna dla danej społeczności, była przez wieki przez te społeczności wiernie lub niemal wiernie reprodukowana i stanowiła gwarant trwania owej grupy, jej spoiwo, czynnik identyfikujący ją wewnątrz i zarazem wyróżniający zewnątrz. Swoje tradycje miały wszystkie stany społeczne – tradycje kultywowała szlachta, mieszczaństwo, chłopstwo. Swoje tradycje miały też całe wsie, miasta oraz rzecz jasna narody. W tym kontekście tradycja była szczególnie ważna, decydując o przynależności narodowej i stanowiąc swoisty łącznik między przeszłością narodu (gdyż stamtąd się wywodziła i stanowiła skarbiec historii) a jego przyszłością (gdyż jej niezmiennosc niosła za sobą gwarancję łączności pokoleniowej i przekazania określonych wartości, postaw, zachowań, zwyczajów).

Po tradycjach można było bezbłędnie zidentyfikować Francuza, Hiszpana, Polaka, Włocha. Doceniając odrębność innych tradycji, narody kultywowały i rozwijały własne tradycje, a bezkrytyczne przejmowanie cudzych było krytykowane i uważane za szkodliwe. Tradycję ludzie zabierali ze sobą, gdy zmieniali miejsce zamieszkania, dzięki niej tworząc „małe ojczyzny” w różnych miejscach świata i zachowując swoją tożsamość. Gdy zaś wichry historii przybierały niepomyślny obrót i jedne kraje dostawały się pod panowanie innych, to właśnie walce z tradycją władze zaborcze poświęcały ogrom wysiłków. Podczas ponad wieku zaborów ziem polskich intensywna, brutalna i jednocześnie przemyślana germanizacja i rusyfikacja zmierzały do tego, by z umysłów i pamięci pokoleń Polaków wyrugować tradycję i związane z nią poczucie polskości, świadomość narodową, patriotyzm i przywiązanie do własnych korzeni. Za tradycje Polacy ginęli, ale właśnie dzięki jej działaniu kolejne pokolenia gotowe były kontynuować walkę. Dzisiaj patrzymy na to jak na akty heroizmu, ale w tamtych czasach i w tamtej rzeczywistości kulturowej taka postawa była czymś normalnym, rozumianym i nie dziwnym.

Ale oto po II wojnie światowej, w połowie XX wieku, narodziło się zjawisko kulturowe obce wcześniejszemu światu, jakim była tendencja do subiektywizacji rzeczywistości i coraz wyraźniej uznawany za obowiązującą wykładnię filozoficzną relatywizm. W świecie, w którym najpewniejszą odpowiedzią na wątpliwości jest „to zależy” i „prawda jest pośrodku”, tradycje okazały się nie przystawać do nowej rzeczywistości, gdyż w swojej dotychczasowej formie, jako coś stałego, niezmiennego, bezdyskusyjnie wartościującego rzeczywistość, stały na drodze postępu i nowoczesności – ale równocześnie ludzie pragnęli mieć przecież jakieś tradycje.

Odpowiedzią na ten problem okazała się wielokulturowość, zrównująca ze sobą wszystkie kultury z ich tradycjami i dająca wszystkim równe prawa. Narody Europy nauczyły się przyjmować z otwartymi ramionami każdą kulturę, przejmować jej tradycje, wcielać ich elementy do codziennego życia lub co najmniej afirmować ich istnienie, stawiać je na równi z własnymi lub nawet uznawać za lepsze, oryginalniejsze, ciekawsze. Taką postawę przejawiają w mniejszym lub większym stopniu wszystkie kraje europejskie. Powstał kalejdoskop tradycji, barwny układ wielu elementów, tworzących dowolne mozaiki – może interesujący, ciekawy, ale czy w dłuższej perspektywie dobry dla Europy? Tradycje nieosadzone w kontekście historyczno-narodowościowym, pozbawione mocy integrującej, stały się pozbawionymi większej wartości kolorowymi szkiełkami kalejdoskopu, które każdy może dowolnie układać, zastępować jedne drugimi, a niepasujące wyrzucać. Co się wydarzy, gdy jakieś kolejne wichry historii zaczną się bawić takim kalejdoskopem? Można się tylko zastanawiać...

Na podstawie: Patrycja Konarska, *Kalejdoskop Europy*, Warszawa 2015.

ZADANIE 12. (0-1)

Zdecyduj, czy poniższe zdania dotyczące tekstu *Tradycja dawniej i dziś* są zgodne z prawdą. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

Pierwszy akapit tekstu opowiada o tym, czym dawniej była tradycja i jakie miała znaczenie dla społeczności.	P	F
Współczesną wykładnią filozoficzną wskazaną w tekście jest racjonalizm.	P	F

ZADANIE 13. (0-1)

Używana w tekście przenośnia „wichry historii” oznacza

- A. szczególnie gwałtowne wiatry burzowe.
- B. dramatyczne wydarzenia historyczne.
- C. rewolucję.
- D. zabory Polski.

ZADANIE 14. (0-2)

Przyjrzyj się zaprezentowanemu poniżej projektowi plakatu spektaklu na motywach powieści *Kamienie na szaniec*. Wybierz dwa z przedstawionych motywów, zinterpretuj je i krótko wyjaśnij, jaki mają związek z treścią książki.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 12. ORAZ 13. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Motyw 1: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

Motyw 2: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

ZADANIE 15. (0-1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz poprawną odpowiedź spośród odpowiednio A i B oraz C i D.

Określając oddawanie życia przez Polaków w walce o ojczyznę jako akty heroizmu, autorka wyraża swój A B stosunek do takiego zachowania. Synonimem słowa *heroizm* jest określenie C D.

A. negatywny

C. brawura

B. pozytywny

D. bohaterstwo

ZADANIE 16. (0-1)

Wyraz utworzony za pomocą takiego samego formantu, jak słowo *łącznik*, to:

A. kranik

B. chomik

C. wykrojnik

D. magik

ZADANIE 17. (0-3)

17.1. Wyjaśnij własnymi słowami, dlaczego w tekście *Tradycja dawniej i dziś* autorka twierdzi, że tradycji w dawnej formie nie da się pogodzić z relatywizmem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 15. ORAZ 16. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

17.2. Podaj autora i tytuł lektury obowiązkowej, w której spotkałeś bohatera lekceważącego narodowe tradycje i zwyczaje. Opisz krótko tego bohatera.

Autor: .....

Tytuł: .....

Opis: .....

.....

.....

ZADANIE 18. (0-1)

Przeczytaj poniższe znaczenia słowa *chłop* i wskaż, w którym znaczeniu zostało ono użyte w tekście *Tradycja dawniej i dziś*. Następnie wybierz spośród zdań podanych poniżej to, w którym zostało użyte w takim samym znaczeniu.

1. «potocznie: mężczyzna»
2. «potocznie: mąż, partner»
3. «przedstawiciel dawnego stanu chłopskiego»
4. «rolnik»

- A. W wielu utworach literackich możemy przeczytać o ciężkiej doli chłopów w dawnej Polsce.
B. Żeby to podnieść, trzeba silnego chłopca!
C. Chłopi na traktorach pracują w polu od rana do nocy.
D. Nie lubię spotkań z Jadźką i Kryską, nic tylko plotkują o swoich chłopach.

ZADANIE 19. (0-1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedzi spośród odpowiednio A i B oraz C i D.

W zdaniu *Taką postawę przejawiają w mniejszym lub większym stopniu wszystkie kraje europejskie* wyraz *europejski* piszemy z małej litery zgodnie z zasadą, według której tak zapisuje się A B tworzone od nazw geograficznych. W tym zdaniu wyraz *europejski* stanowi C D.

- A. przymiotniki
B. nazwy mieszkańców
C. dopełnienie
D. przydawkę

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 18. ORAZ 19. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 20. (0–2)

Przeczytaj zamieszczony poniżej fragment *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego i wyjaśnij, w jaki sposób wiąże się on z tekstem *Tradycja dawniej i dziś*.

Niby gwałtowny (...) wybuch wody z jeziora skrytego przed oczyma tych młodzieńców, wwały się na obszary, które dotąd znali: wielka poezja wygnańcza, historia rewolucji i upadków, prawdziwa historia czynów ludu, a nie jego rządu, wieczyście nowa, krwią przesiąknięta (...)... Ta samoistna, oryginalna kultura wciągnęła ich do swej głębi.

Był to rezultat nieunikniony. Zakaz policyjny, traktujący geniusz Mickiewicza jako niebyły, usiłujący zniweczyć pamięć o czynach i życiu Kościuszki, wzmógł tylko ciekawość, energię badania i miłość. Czytano rzeczy „zabronione” ze zdwojoną starannością, uczono się ich namiętnie i z uniesieniem (...). W szafce wyrzuconej przez rodzinę Płoniewiczów do pokoju Radka mieściły się zniszczone (...) utwory Mickiewicza i Słowackiego, „Historia powstania listopadowego” M. Mochnackiego, mnóstwo pamiątek z r. 1831 i 63, broszury polityczne, wydania pisarzy okresu Zygmuntońskiego (...).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ZADANIE 21. (0–20)

Wybierz jeden z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **opowiadanie** albo **rozprawkę**.
- W wypracowaniu odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej. Lista lektur znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

Temat 1.

Wyobraź sobie, że przeniosłeś się w czasie i trafiłeś do klerykowskiego gimnazjum. Twoimi kolegami z klasy są Marcin Borowicz, Andrzej Radek i Bernard Zygier. Napisz **opowiadanie** – opisz jeden dzień spędzony w ich towarzystwie. Twoja praca powinna udowodniać, że doskonale znasz lekturę *Szyfowe prace*.

Temat 2.

Napisz **rozprawkę**, w której ustosunkujesz się do stwierdzenia, że zachowywanie tradycji jest gwarantem przetrwania narodu. W swojej pracy odwołaj się do jednej lektury obowiązkowej i jednego innego tekstu literackiego.